

מראי מקומות - יומא

כז.

שישנן עבודות שכשרות בזה, יש לומר שאכן מותר לזר להתקרב אל המזבח. אולם העיר שמדברי רש"י לקמן (מזח.) מבואר לא כן, שכתב שמה שאסור לזר להתקרב למזבח, נלמד מהפסוק 'ואל המזבח לא יקרבו'.

ד. ואימא למעוטי סידור שני גזירי עצים פירש רש"י, שהכוונה לסידור שני גזירי עצים של תמיד של בין הערבים, שלא כתוב בהם כהן בפירוש, שאילו בתמיד של שחר, כתוב בפירוש 'וביער עליה הכהן'. והקשה הריטב"א, שכיון שאין סידור העצים שייך לעצם הזביחה, וגם לא כתוב בב כהונה, מדוע שיסברו שצריך כהן, שלכך צריך פסוק למעטו. ותירץ, שכיון שבתחילת הפסוק כתוב כהן, 'ונתנו בני אהרן אש', הוה אמינא שגם 'וערכו' שבסיפא מדבר על בני אהרן, לכך צריך את הפסוק השני שאין צריך כהונה.

ה. כיון דלאו עבודה דמעכבא כפרה היא הקשה השפת אמת, שהרי גם הקטר חלבים ואברים אינו מעכב כפרה, ומכל מקום פסול בזה. וכתב, שכיון שזה שייך יותר בגוף הזבח, אף שאינו מעכב כפרה, מכל מקום יצטרך כהן. והוסיף שלפי דברי התוספות ישנים שמעכב כפרה אינו בדוקא, מובן יותר.

ו. ואימא הכי נמי לגופיה הקשה המהרש"א, שהרי כבר כתב רש"י שכל דבר שאינו מעכב כפרה, אפשר ללמוד זאת מ'ונתנו' (ובהגהות הגר"א אכן מוחק זאת). וראה במה שכתב המהרש"א לפרש את הסוגיא לפי גירסתנו.

ז. איזהו דבר שנאמר בו עצים ואש ומזבח הוי אומר זה טלה פירש רש"י, תמיד של שחר הזקיקך הכתוב בו למערכת עצים חדשה בכל בוקר. ודייק הגרי"מ פיינשטיין (הובא בספר אוצר חידושים על מס' יומא) שהוא דין בעצם קרבן התמיד שצריך מערכה חדשה, וכעין זה כתב המאירי, שהתמיד צריך מערכה מחודשת בכל יום, מה שאין כן בשאר הקרבנות. אבל מפירוש רבינו חננאל דייק הגרי"מ פיינשטיין לא כן, אלא שכיון שהתמיד הוא הקרבן הראשון ביום, ממילא כשאמרה תורה שצריך מערכה חדשה, על כרחך דיברה אודות התמיד, אבל לעולם אין זה דין בעצם התמיד שצריך מערכה חדשה יותר משאר קרבנות. וכתב, שיתכן שיש בזה נפקא מינה בעבר והקטיר על המערכה החדשה קרבן אחר קודם התמיד, שלפי רש"י והמאירי, היא צריך לעשות מערכה חדשה, שהרי יש דין בעצם התמיד שצריך מערכה חדשה, מה שאין כן לרבינו חננאל, כיון שסוף סוף היתה מערכה חדשה היום, די בזה.

א. הפשטן ונתוחן של אלו ואלו שוין בזר

הקשה הגבורת ארי, שאף שיש חידוש בהפשט ונתוח שכשרים בזה, אבל מנין לנו לחלק בין קרבן ציבור לקרבן יחיד, שהמשנה צריכה לחדש לנו שאינו כן, ודיניהם שוים. וביאה שהחידוש שדיניהם שוים הוא לענין נתוח, שכמו שבקרבן צבור אי אפשר יכול לנתח את הקרבן לחלקים יתירים, ומשום שכתוב 'לנתחה' ולא נתחים לנתחים, כך גם בקרבן יחיד, שהיה הוה אמינא שהמנין של הכהנים הוא רק בקרבן צבור, אבל לקרבן יחיד יכולים כמה כהנים להביא האברים בחתיכות קטנות. נמצא שדין הפשט נקט להשמיענו שכשר בזה, ודין נתוח להשמיענו שיחיד וצבור שוים בזה. וזהו שלא כשיטת הרמב"ם (מעה"ק ו', י"ט) שאם רצו להוליך נתחים של קרבן יחיד ביותר או בפחות, מוליכין.

ומהגרא"י סורשר שמעתי לתרץ את קושיית הגבורת ארי באופן אחר, על פי דברי המאירי (לעיל כה.), שהיו עושין פייס על השחיטה אף שהיא כשירה בזה, משום שבקרבן צבור לכתחילה היא בכהן. ולפי זה החידוש בהפשט ונתוח הוא, שלא רק שהם כשרים בזה, אלא שגם מותר להניח זר לעשותם לכתחילה אפילו בקרבן צבור, וזהו חידוש המשנה בכך שיחיד וצבור שוים.

ב. והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך

מצות כהונה וסמך ידו ושחט

הקשה הגבורת ארי (במלואים), מדוע צריך שתי דרשות, לכאורה די בכך שכתוב 'והקריבו', ללמוד שמקבלה ואילך מצות כהונה, ולמה צריך גם את 'וסמך ושחט'. וכתב שמדברי רש"י משמע שצריך את שניהם, שכיון שלא כתוב כהנים בשחיטה, לכן מפרשים ש'ושחט' שייך ל'וסמך' שלפניו, אבל עדיין קשה מדוע אין די בדרשה של והקריבו שמקבלה ואילך וכו'.

ותירץ, שלרבי שמעון הסובר וי"ו מוסיף על ענין ראשון, אי אפשר ללמוד ממה שכתוב 'והקריבו בני אהרן' שמקבלה ואילך מצות כהונה, לפי שיש לומר וי"ו מוסיף על ענין ראשון, ומדובר גם על השחיטה, ולשיטתו הדרשה היא מ'וסמך ושחט'. אבל לחכמים החולקים על וי"ו מוסיף, יש לומר שאכן הלימוד הוא מ'והקריבו' בלבד.

ג. מכדי מקבלה ואילך מצות כהונה וערכו למה לי

הקשו התוספות, מדוע צריך פסוק למעט עריכת האברים על המזבח, הרי אסור לזר להתקרב למזבח. ותירצו, שאפשר שעומד בארץ וזורק על המזבח. וכתב השפת אמת, שיש לתרץ שהדין שאסור לזר ליקרב אצל המזבח, זהו רק לאחר המסקנא שכל העבודות פסולות בזה, אבל עכשיו שסברו